

העלון יוצא לעילוי נשמת מציאנה נגימה בת חנינה לבית זוזאן ע"ה, ובעלה מקיקץ כצאני בר רחל ע"ה

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע בשידור ישיר את שיעורו של מרן שליט"א בערוץ קול ברמה. או ב'קול גאמן': 079-9-367-367 או ב'קול בית גאמן': 079-9270505

בית נאמן

מוצ"ש פרשת וירא, י"ט בחשון תש"ף

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 20:00

נושאי השיעור:

- א. יש "מנהגים" שאינם מנהג. ב. ללמוד חומש עם טעמים ופירוש רש"י. ג. לומדים מכל עדה. ד. הגאון הרב יהודה צדקה זצ"ל.
- ה. קריאת "שנים מקרא ואחד תרגום". ו. לבישת בגדי לבן בשבת. ז. מצות תפילין וסגולתה. ח. הדלקת נר חנוכה בבית הכנסת בברכה.

אין מנהג כזה בעולם

א. חזק וברוך לחזן ר' כפיר פרוטש ואחיו ר' יהונתן ה"י על הפיוט "שלום לבן דודי"¹. שבוע שעבר דיברנו על מנהגי לוב, ושיש מעט אנשים מהם ש"נהגו" לשתות קצת מים בליל כיפור רח"ל (עלון הקודם אות ב). יש ספר "ויקרא אברהם" שכתב רבי אברהם אדאדי ע"ה הרב של לוב (לפני יותר ממאה וחמשים שנה), ובסופו קונטרס "מקום שנהגו" עם כל המנהגים שלהם, ואין שם מנהג כזה. ויש עוד ספר חדש על מנהגי לוב, של חכם אחד רבי אליהו ביטון שליט"א הרב של "ביריה"², שהביא שם שבעים ושנים מנהגים בכיפור (חלק גדול מהם נוהגים בכל עדות המזרח)³, ואין מנהג כזה בעולם. לכן זה שיבוש שחדר לכמה מהם, ומי שרואה דבר כזה יאמר שהם רפורמים רח"ל⁴, איך אדם ישתה בכיפור ויאמר שזה "מנהג"? ח"ו! האדם החילוני ביותר לא יאכל בכיפור, ואם יאכל יעשה את זה בהיחבא. וגם המדינה סגורה ביום הזה⁵. ולא תגידו שאני נגד

טריפוליטנים, כי אדרבה יש להם מנהגים טובים מאד. פעם ראיתי מנהג בבית הכנסת שלהם בנתניה, שבזמן שאומרים "שיר למעלות" בערבית, כל אחד בא לאבא שלו והוא מניח את ידו עליו ומברך אותו. "שיר המעלות" זה מזמור חשוב מאד, ראיתי כאשר רוצים לברך חולה, קוראים את המזמור הזה. ועוד דבר, הם קוראים את הסליחות הארוכות של ג'רבא "שפתי רנונת", עם מנגינה יותר יפה משלנו, ככה מישוהו שבקי בשתי המנגינות אמר לי. אבל הג'רבאים שמתעסקים בלימוד, קוראים את הסליחות האלה שאין כמותם בעולם, ולא מבינים מה יש בהם⁶. ואילו היו יודעים את הפיוטים שיש שם היו רוקדים מהם⁸. אבל בלוב בשנים האחרונות שרובם לא עוסקים כ"כ בלימוד, יש להם מסורת לזה, ואתה קורא את הפיוט ונמס מהדברים שם.

ללמוד חומש עם פירוש רש"י ועם טעמים

ב. לכן אנחנו הספרדים לא נהיה ח"ו בוועים וכסילים, שכל מה שהאשכנזים מעריכים אנחנו צריכים ג"כ להעריך את זה. יש להם פלפולים וחריפות אבל לא נגיע לקצה רגליהם. ואילו הדברים שיש לנו זרקנו לפח, ולא נשאר לנו מאומה. "ויתנצלו בני ספרד את עדים מהר חורב" (ע"פ שמות ל"ג ו'), ולא נשאר כלום. יש מנהגים טובים אצל האשכנזים. למשל מה שמלמדים את הילדים חומש עם רש"י. ואילו אנחנו מילדות לא לומדים עם רש"י, אבל לומדים חומש עם טעמים⁹ (לא בטעמים של ספר תורה אלא בטעמים של "כתאב" - תלמוד תורה). וצריך ללמד לילדים עם טעמים. לעומת זה, אנחנו לא קוראים חומש עם רש"י, משום שהוא עמוק וצריך להבין מה הוקשה לו וכדו'. אבל אפשר לעשות גם זה וגם זה. בשנה הראשונה ללמוד חומש עם טעמים, וכל פעם שקוראים חומש אין דבר כזה לקרוא בלי טעמים. וכך מילדות אתה זוכר את הפסוקים, והם מתרוננים בראש שלך, כי המנגינה נשארת בזכרון (הרב עובדיה ע"ה היה אומר: היינו שומעים "בקשות" בחורף, ובכל השבוע כולו הם מתנגנים במוחנו). אבל אם קוראים בלי טעמים, שואלים אדם: איך כתוב בפסוק? והוא לא זוכר אותו. והרבה שיבושים באו מחוסר ידיעת הפסוקים. ובשנה השניה או

1. בן גבירול כתב את הפיוט הזה "שלום לבן דודי", והבתים שם ראשי תיבות השם שלו שלמה. מה זה הצח והאדמוני? הקב"ה, ע"פ הכתוב: "דודי צח ואדום" (שיר השירים ה'). מה זה רקה כמו רמון? "כפלח הרמון רקתך" (שם ד ג). אבל מה זה "בן דודי"? זו שאלה. פעם רבי פריג'ה זוארץ שאל אותי על זה, ופניתי לדב ירדן ז"ל (שהיה בקי בשיירי ספרד והוציא אותם במהדורא שלו), והוא באמת גורס "שלום לבן דודי" ולא לבן דודי. ושוב הראוני מה שכתבתי בירחון אור-תורה לפני שלשים שנה (אבתשמ"ט עמוד תת"ר)¹⁰ ופירשתי שכן דודי הוא המשיח שיתגלה במהרה בימינו, והוא כביכול בנו של הקב"ה הצח והאדמוני, ע"ד אמר אלי בני אתה אני היום לדתך. ושכ"כ בעלי התוס' בפרשת בהר סיני. ע"ש.
2. לפני כמה שנים רבי פריג'ה זוארץ הוציא אותו שוב (עם ספר "השומר אמת" של אותו חכם, ובסופו הקונטרס הזה). הוא היה חבר כנסת וירא שמים, תלמיד חכם וצדיק. חי שמונים ושבע שנים, ראשי תיבות פריג'ה זוארץ.
3. זו עיר סמוכה לצפת. פעם היתה מגפה בצפת (אומרים שהרופא הטוב ביותר בדורות האחרונים זה המצביא את האסלה, כי לפני כן היו כל מיני מחלות וזה מנע הרבה. החכמה לא לטפל אחרי שבאה המגפה אלא למנוע אותה מעיקרא, רפואה מונעת). לכן אפילו בצפת שיש אויר זך קרה הדבר הזה, ומרן הוצרך לברוח וללכת לעיר "ביריה", וחיבר שם שלחן ערוך אורח חיים. העיר הזאת מובאה בגמרא (סוף מסכת תענית), אחרי שאמרו שבנות ישראל אומרות בחור שאנא עיניך וכו', כתוב "אמר עולה ביראה", והכוונה שבא מעיר ביריה. חכם אחד לא הבין את זה וחשב הכוונה "ביראה", כלומר שבנות ישראל היו רועדות ואומרות בחור שאנא עיניך...
4. ויש שם מנהגים שנוהגים גם בתונס. למשל מה שכתב שם (עמ' קמ"ב) שנועצים צפורן בחבוש כדי שיתן ריח טוב ומריחים בו ביום הכפורים, ולא הכוונה צפורן של פעם "הצרי והצפורן והחלבנה והלבונה", אלא צפורן במובן של היום, מה שנקרא בערבית "קרנפול" ובאידיש "נענעליך" (איך אני יודע אידיש? בשו"ת גני שלום סימן ד) כתוב שחכמי תונס לפני שנת תר"ך כמו רבי ישועה בסיס ואחרים שאלו חכם אשכנזי שבא לתונס: מה זה "נענעליך" שמוזכר ברמ"א (סימן תס"ח ס"ח)? והוא הראה להם את הקרנפול הזה. ולא ידעתי הסיבה למנהג הזה. אבל ראיתי שגם בחמדת ימים כתוב הדבר הזה, והטעם כדי להשלים מאה ברכות ביום כיפור. היום יש ספר חדש על מנהגי ג'רבא "למען ידעו דורותיכם", ושם (ח"ב עמ' ק"ג) כתב שיש שנהגו בזה, והמקור הראשון שנהגו משחא דרבותא. אבל המקור שלפניו הוא חמדת ימים.
5. פעם חבר כנסת חילוני סיפר שהוא היה בכיפור באמריקה, והלך לבית כנסת רפורמי, כי חשב שבכיפור אותו דבר כולם. אבל הוא לא ראה אף אחד שם. והנה אחרי ששקעה החמה ויצאו הכוכבים, האנשים הגיעו ברכבים שלהם. ואחרי שעשו "כל נדרי", אמרו לכולם: תלכו לחדר השני יש לכם ארוחה שם. הפלא: אלה יהודים בכלל? "רפורמה" זו יהדות אחרת? זה לא בני אדם. איך אני יודע את זה? בספר "היהדות ואני" לרב צוריאל בובליל (הוא ג"כ טריפוליטני) כתב שאותו חבר כנסת סיפר לו את זה.
6. לכן הארורים עשו לנו "מלחמת יום הכיפורים" ביום כיפור, כי חשבו שלא יבואו להילחם בהם, אבל אדרבה אם זה היה בראש השנה היה קשה להביא את כולם, ואילו בכיפור כולם

- נמצאים בבית הכנסת, ומיד עשו "צו 8" וכולם באו להילחם.
7. בזמנו כשהדפיסו את הסליחות האלה בישיבה, אחרי שטרחתני בהם (שלא על מנת לקבל פסח) ואחרי שטרח בהם עוד תלמיד חכם ועשינו להם פירושים והערות ועוד, מכרו אותן בשלושים ושבעה שקלים בלבד. למה? כנראה בשביל הברכה כי זה ראשי תיבות "זכור לטוב"... וגם כתבו שזה בשביל יהודי ג'רבא ולוב בלבד.
8. פעם חכם אחד בא מג'רבא ושאלתי אותו: יש לך הערות על הסליחות האלה? אמר לי: אין לי כלום, אנחנו קוראים אותם איך שהם. "זההג להם כשיר עגבים יפה קול ומטיב נגן, ושמעו את דבריך ועושים אינם אותם" (חזקאל ל"ג ו'). ואפילו כשיר עגבים לא עושים אותם, רק יש כאלה קוראים הכל מהר והולכים לחדש בסוגיית "רבי חנינא סגן הכהנים" (פסחים י"ד ע"א)... אבל לפני רבי חנינא סגן הכהנים, תלמדו אמונה, תלמדו חכמה, תלמדו דעת, תלמדו פיוטים, ותטעמו את היופי שבהם.
9. מה למדנו מזה? מרן (סימן רפ"ה ס"ו) כתב שמלמד תינוקות שקוראים אתם פרשת השבוע, לא צריך לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום, כי כבר יצא ידי חובת אחד מקרא בזה. והפרי מגדים (אשל אברהם אות ט'). מובא בהליכות עולם ח"ג עמ' נ"ז ד"ק מזה שאין צורך לקרוא שנים מקרא בטעמים, כי מלמד תינוקות קורא בלי טעמים. אבל מחילה מכבודו, אילו היה בא ושאל את מרן היה אומר לו: מה פתאום? מלמד תינוקות קורא בטעמים.

עיצוב גרפי: ח'אלה 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:02	17:15	17:55
16:18	17:17	17:51
16:06	17:15	17:48
16:20	17:18	17:52

לרפואת רוני בן זוורה דבורה בתוך שאר חולי ישראל

הצלחת יורם חורי,
דניאל בוכריס, יונתן
מאמו, חיבה סופר
וכדור בוכריס וב"ב.

לרפואת
דבקה חיה
בת חנינה
אסנת

לעילוי נשמת
יוסף חי כהן
בן מסעודה
ת.נצ.ב.

לעילוי נשמת
הצדקנית רבת
החסד מרת
מרים מילי בת
זואייה ע"ה

השלישית ללמוד חומש עם רש"י, בלי להעמיק יותר מדי רק להבין אותו. הרא"ם כותב מה הוקשה לרש"י ולמה כתב ככה וכדו', אבל אנחנו רק לומדים רש"י על הפרשה, ומספיק שאלה אחת "מה הוקשה לו" בלבד¹⁰. צריך ללמוד רש"י, ולטעום את החכמה שלו. וגם במקומות שרש"י כותב דקדוק, לא בלרוח מזה. היום עשו את הדקדוק "השכלה" רח"ל, אבל באמת דקדוק זו חכמה נפלאה, ומי שלא יודע אותה לא מבין כלום. לכן צריכים לעשות גם את זה, וגם את זה, שנה אחת ללמוד בטעמים ובשנה שאחריה או בעוד שנתיים ללמוד רש"י, ולא יקרה כלום. בכל מדינות ערב ואדום גם מתרגמים את התורה לאידיש וערבית, ואילו אנחנו כאן בארץ פטורים מתרגום התורה (ויש לנו תרגום לערבית של רב סעדיה גאון, וגם תרגום לגרמנית וכל מיני תרגומים כאלה)¹¹. אבל לא לדלג רש"י ויש לקרוא הכל, כי הוא מלא חכמה ודעת. לכן אנחנו צריכים ללמוד מהאשכנזים ללמוד רש"י, והם צריכים ללמוד מאתנו ללמד לילדיהם בטעמים. מרן הגר"ע יוסף בהליכו"ע (ח"ג עמ"ב נ"ו) הוכיח כן מהרדב"ז בתשובה (ח"ג ס"ג תקכ"ט), ושכ"כ האר"י בשער טעמי המצוות (פרשת ואתחנן) ועוד ללמוד שנים מקרא ואחד תרגום בטעמים, והאחרונים כתבו שיקרא אותם "בשלם שבפנים" (בית מנוחה בדף הראשון דף ב' ע"ב), ובילדותי לא הבנתי את זה. אח"כ הבנתי הכוונה בשלם שבפנים, כי אצל הספרדים אומרים פן ראשון ופן שני ופן שלישי וכדו' (אבל אין מלה "פן" בשום מקום לא בתנ"ך לא במדרש ולא בגמרא, והיא הומצאה בזמן הראשונים דוקא אצל הספרדים)¹². והכוונה באופן השלם ביותר. צריך ללמוד את כל זה.

ללמוד לעיין ולהתבונן בפירוש רש"י

ג. בספר מגיד מישירים (ישעיהו ס"ז) כתוב שהמגיד אומר למרן¹³: הטוב בעיניך שאתה קורא שנים מקרא ואחד תרגום מהר? אל תעשה ככה, אלא תדקדק בפסוקים, מה שהבנת בעצמך טוב, ומה שלא הבנת תעיין במפרשים¹⁴. והובא בכף החיים (סימן רפ"ה אות ד'). אם מרן חייב ללמוד את המפרשים על הפרשה, אנחנו לפחות נלמד רש"י. ולא מוכרחים ללמוד רש"י ותרגום ביחד, אלא ללמוד רש"י כל יום קצת או לעבור עליו בשבת. הרבה פעמים אף אחד לא מבין את רש"י, והמפרשים הגדולים ביותר מתקשים בדבריו ולא יודעים מה הוא מדבר, ומפרשים פירושים זרים ומוזרים. ולפעמים מחפשים במפרש אחד ומעבירים דבריו לרש"י, אבל לא לומדים ככה. וצריך ללמוד לעיין במפרש עצמו¹⁵. רבי חיים בן עטר (בהקדמתו לפני

תואר) כותב: בזמן הלימוד שלי אני לא רוצה לקרוא מפרשים, אלא אני עומד על הגמרא ואח"כ לומד עם רש"י ותוספות ומעיין אותם כמו שצריך, ואח"כ אראה במפרשים, אם כיוונתי לדעתם הנה מה טוב, ואם לא כיוונתי והשיטה שלי טובה אין הכי נמי. לכן צריך ללמוד לעיין ולהתבונן בדברי רש"י¹⁶. וצריך ללמוד להתבונן בלשון של אותו החכם, ולא להעביי אותו מאחד לשני, כי לכל אחד יש סגנון משלו. הנה בש"ס וילנא מביאים לך מפרשים על הגמרא, ואתה רואה שלכל אחד יש סגנון משלו, ואין לערבב אחד בשני¹⁷. אמנם בראשונים עלה לדעת את זה, ורק מי שרגיל בדבריהם הרבה יוכל לדעת שזה הרשב"א זה רבנו יונה וכדו', אבל מי שלא בקי בהם הרי כמעט אותו לשון וסגנון לכולם.

לומדים מכל עדה ועדה

ד. לכן אף אחד לא יזלזל במנהגים של השני, אלא אדרבה תלמד מהם לתקן ולשכלל את זה. "צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שפיזרן בין האומות" (פסחים פ"ז ע"ב), אם יש אומה שאינה מבטאת אות קו"ף (כמו עמי אירופה) הנה יש לנו ספרדים שמבטאים אותה, ולא יזניחו את זה. ואם יש אומה שאינה מבטאת אות ב"ת רפויה (כמו מדינות ערב) הנה יש לנו האשכנזים שמבטאים אותה. וכן על זו הדרך, בכל דבר שאפשר להכריע את הגירסא הצודקת בזה. אבל לא לחשוב שהתורה כולה נמצאת אצל עדה אחת, ואין דבר כזה. "חכם מה הוא אומר? מה העדות" (הגדה של פסח)... תביאו לי את כל העדות ואני משלב אותם, שהגירסא הזאת נכונה ע"פ הספר הזה וכדו', ויש מקורות על הכל.

גדולתו של הרב יהודה צדקה זצוק"ל

ה. שבוע שעבר דיברנו גם על הרב יהודה צדקה ע"ה (בעלון הקודם אות ט). הסיפור שאמרתיו שהוא היה מדביק בולים, ראיתי אותו כתוב בספר מסויים (ואיני יודע מי חיבר אותו), אבל אמרו לי שהמחבר השמיט אותו במהדורא שניה כי הוא לא נכון. ולא רק זה, אלא הראו לי ספר "זזאת ליהודה" שמספר על הרב צדקה, ושם (עמ' 52) כתוב שמילדותו הועיד אותו רבו רבי עזרא עטייה¹⁸, ואמר לו: אני מקווה ממך

לכל בעלי חיים. אבל מחילה מכבודם, הם לקחו את זה מאבן עזרא, ורש"י לא כיוון לזה. והראיה, שרש"י לא הביא את סוף הפסוק "מכל אשר חברה מתו", אלא רק "כל אשר נשמת רוח חיים באפיו" בלבד, ועל זה הוא כותב: נשימה של רוח חיים. אלא הוקשה לו המלים "נשמת-רוח", שהיה נשמה ורוח היינו הך והם דבר אחד, ומה זה נשמה של הרוח? צריך לומר נשמת-אדם או רוח-אדם. והראיה שזה הפירוש האמיתי, שרש"י בתהלים בפסוק "מנועתך ה' מנשמת רוח אפך" (י"ח ט"ו), כותב שוב: מנשמת - מנשמת. וגם בשמואל ב' בפסוק "בגערת ה' מנשמת רוח אפך" (כ"ב ט"ז), כותב שוב: מנשמת - מנשמת. ואתה קושיא גם כאן במלים "נשמת-רוח". (עיין בספר בית נאמן על התורה ח"א עמ' רט). הפירוש הפשוט הזה צריך לחפש אותו במפרשים!

16. הנה בפרשת השבוע: "ולוט יושב בשער סדום" (בראשית י"ט א), רש"י כותב: יושב כתיב. באותו היום מינו אותו שופט עליהם. מה הוקשה לרש"י? הפירוש ככה: המלה "יושב" יכולה להיות תמונת מצב כלומר שלוט כבר היה יושב לפני כן, וגם בלשון שלנו אומרים ככה. למשל "ופרעה חולם" (בראשית מ"א א), לא פירושו חולם עכשיו, כי הוא מת מזמן ולא חולם כלום, אלא מוסיפים מלת "היה" ופירושו היה חולם. וזה נקרא "פועל עזר". אבל בפועל עבר לא מוסיפים פועל עזר, ולכן לא אומרים: היה חולם או היה יושב וכדו'. וכאן הפסוק אומר "ולוט יושב בשער סדום", ופירושו היה יושב, וא"כ יכול להיות שהיה יושב מזמן בשער בתור שופט שנה או שנתיים. אבל כתוב "יושב בלי וא"ו, והכוונה שבאותו היום השיבו אותו, כלומר שהיה במקום אחר ולקח את הכסף וישוב שם. לכן רש"י כותב: ולוט יושב - כתוב בלי וא"ו, משמע שישב באותו היום, ומכאן ראה שבאותו היום מינו אותו לשופט עליהם. (ועי' בהערתו איש מצליח הארוכות על המ"ב ס"ח תר"ץ ס"ב נ"א). לוט היה שופט שם ליום אחד ביום ראשון של פסח, ובבילה נחרבה סדום. [ושוב ראיתי שכן פירש הרא"ם בפרשת חיי שרה בפסוק ועפרון יושב בתוך בני חת. והרב נחלת יעקב לא ירד לכונתו. ע"ש]. להבדיל פעם היה חכם אחד אצל האשכנזים רבי שאול וואהל (וואהל או וואהל) שהיה מלך בפולין ליום אחד, זה כתוב בספר שם הגדולים של ר' אהרן וואלדען (חסיד גור), שכונת שם על כל מיני רבנים, וכשהגיע לחכם הזה "מהר"ר שאול וואהל" (מכתבת הש"ן ואתא) כתב סיפור שלם שהיה מלך על פולין ליום אחד, ומספר עליו שם גדולות ונוראות. אבל למה כל הסיפור הזה? כי המלך הראשון שם את, ואמרו שאי אפשר להשאיר את פולין בלי מלך, אבל היה ויכוח את מי להמליך שם, וביתיים לקחו את החכם היהודי הזה, ושמו אותו מלך ליום אחד.

17. למשל "יפה עינים" בקי בירושלמי ותוספתא ובכלל, אבל יש לו דבר מיוחד שאין לאף אחד, שכולם כותבים "לענ"ה" כלומר לפי עניות דעתי, ואילו הוא כותב "ובענ"ד" כלומר ובעניות דעתי. וחכם אחר כותב "ולו"ד", והוא לא גר בלוד אלא בפנינסק... לך תנחם מה זה. הכוונה ולולי דבריהם. מי זה? מהר"א הורוויץ. וחכם אחר כותב: עיני ד מלאכי התעוררו וכו', ועיין שער המלך שהתעורר וכו'. וכלי כולם היה ועשו להם סליחות עד שאחד התעורר... מי זה? מהר"ץ חיות. זו השפה שלו. אבל אצל כותב כל המקורות בסוגריים, מי זה? הרש"י. לכן אם יביאו לך דיבור, תדע שזה כתב הרש"י וזה כתב מהר"ץ חיות וזה כתב מהרש"א וכדו'. לכל אחד יש את הסגנון שלו.

18. הוא היה "רב רבנן", וכל תלמידי החכמים הגדולים בארץ ישראל הספרדים למדו אצלו, והעולם לא יודעים להעריך את זה. הוא כתב חיבור על מסכת כתובות ונוסף. וכתב מכתב אחד או שניים לתלמידי הרב עובדיה ע"ה, ומכנה אותו בכבוד רב מאד. פעם אחת בתשובה ביביע

10. למשל בפסוק "וירכיבם על החמור" (שמות ד"ב), רש"י כותב שזהו החמור שרכב עליו אברהם איבנו, והוא נשאר עד ימי משה רבנו, וגם עתיד לרכוב עליו המשיח, שנאמר "עני ורוכב על חמור" (זכריה ט"ו ט). למה רש"י כותב את זה? וכי מה חסר בפשט הפסוק שרש"י צריך להביא מדרשים שקשה להבין אותם?! אבל הוקשה לו המלה "החמור" בה"א הידיעה, שהיה צריך לומר "וירכיבם על חמור" בלבד. אלא זה החמור הידוע שמכירים אותו מזמן. זה החמור שכתוב בפרשת השבוע אצל אברהם אבינו ע"ה "ויחבוש את חמורו ויקח את שני נערי אתו" (בראשית כ"ב ג).

11. היום יש קונטרס מזור ומשונה "למשמעות", וכותב שם: "ויאמר" - הוא אמר, "וידבר" - הוא דיבר, "ויקם" - הוא קם. כאילו הכל לשון עבר. מה השטויות האלה?! "ויאמר" זה לא הוא אמר, אלא הוא אמר, הוא"ו כוללת גם וא"ו החיבור וגם וא"ו ההיפוך. אבל גם זה הוא אמר, צריך ללמד ויאמר - יאמר (וכן מתרגם אונקלוס) בלשון עבר. זה הכל. "למשמעות" כאילו כל מלה בתורה אינה מתאימה לדור שלנו, למה? אפשר לדבר בשפת התורה גם בדור שלנו.

12. פעם אחת התוספות (כתובת י"ח ע"ב ב"ה וכוכלי) כתבו "עז פן", ומהרש"ל הגיה שם: צריך לומר "עז פנים". עד שהשמיט את הנוסח הזה בתוספות למרי. אבל הם כתבו את זה בלשון יחיד. ואני הסברתי שבגלל זה לדעת הרמב"ם צריך להביא שני אנשים בשביל "פנים חדשות" לשבע ברכות בבית אחרי הלילה הראשון (עניין בפ"ב מהלכות ברכות ה"י, ובשו"ת רבנו אברהם בן הרמב"ם סימן י"ח), כי "פנים" זה שנים, ולכאורה המלה "פנים" זה אחד, וכמו שכתוב "כי ראית אלקים פנים אל פנים" (בראשית י"ב ל"א), וכי זה שנים ח"ו?! אלא הרמב"ם תפס את המלה "פנים" בלשון רבותינו כמו שנים כי היחיד זה "פן". ופעם אחת נמצא גם בתוספות שם.

13. אנשים לא יודעים מי זה המלאך הזה, וחושבים שזה בטלן אחד שיושב מאחורי הדלת ומרן מאמין לו. לכן יש שכותבים "אילו מרן ידע שתלמידו רבי משה קורדובירו אומר אחת היה חוזר בו", כי היה מאמין למגיד... אבל באמת היה לו מגיד אמיתי. אנשים ראו את מרן בליל שבועות, שהיה כמתעלף, כאילו לא מהעולם הזה, והפה שלו מדבר הרבה. ויש עדות לזה שכותב שני לוחות הברית (תחילת מסכת שבועות) בשם רבי משה אלקבץ מחבר לכה דודי, שאמר: "המשנה מדברת מתוך פיו".

14. פעם אבא ע"ה קרא את זה, ואמר: מתי יש למרן זמן לדקדק בפסוקים ולחדש עליהם חידושים?! אין לו זמן לזה. אבל יכול להיות שמרן כתב פירוש על התורה. בכסף משנה (הלכות טוואת מת פ"ט ה"ה) כתב עמוד שלם ארוך חידושים של על מסכת פלות (פרק ט"ו), ויש להניח שכתב חידושים על כל ששה סדרי משנה, שהרי היה לומד אותם בעל פה כל הזמן. וא"כ כנראה כתב חידושים גם על התורה, גם בנשאר נשאר ומה שהלך נעלם.

15. למשל בפרשת נח בפסוק "כל אשר נשמת רוח חיים באפיו" (בראשית ז' כ"ב), רש"י כותב: נשמת רוח - נשימה של רוח חיים. מה הוקשה לרש"י? כל המפרשים מסבירים שהרי נשמה זה דבר גדול שנמצא רק אצל בני אדם, והרי הפסוק אומר אחרי זה "מכל אשר חברה מתו" (שם), כלומר גם בעלי חיים מתו, א"כ למה כתוב "נשמת רוח"? לכן רש"י מפרש "נשמת רוח" זו נשימה שיש

לפרטים והזמנות:
053-6652663

כל תשמישי הקדושה במקום אחד
ספרי תורה • תפילין • מזוזות • מגילות ועוד

מונה ע"י מגוהים מוסמכים מיושבים כסא החכמים

שתיה גדול עולם, ואתה תנהל את התלמידים הגדולים. ונתן לו כיתה גדולה ללמד אותה. אבל הענוה שלו גרמה לו שלא כתב שהוא מלמד את הבחורים, אלא כתב **"אני לומד עם הבחורים"**. בין תלמידיו היה הרב עובדיה ע"ה, שהיה צעיר ממנו באחת עשרה שנה (הרב צדקה נולד בשנת תר"ע, והרב עובדיה נולד בשנת תרפ"א)¹⁹. הוא היה מההתחלה גברא רבה, ומי שכתב עליו שהיה מדייק בולים, לא דק.

קריאת "שנים מקרא ואחד תרגום"

1. הבן איש חי שבווע שעבר (ש"ב פרשת לך-לך אות י"א) כתב כמה דינים על קריאת "שנים מקרא ואחד תרגום". ההלכות האלה מובאים בשלחן ערוך סימן רפ"ה. ומישהו אמר שבכוונה זה סימן "רפה", לסימן שזה רפוי ביד בני אדם, ורק מעטים קוראים את זה. **אבל קריאת "שנים מקרא ואחד תרגום" חשובה מאד, ואם אדם יתרגל לקבוע להם זמן, אף פעם לא יפספס אותם.** ביום ששי אחרי תפלת שחרית בהנף יקרא את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, וכל חמשה פסוקים לוקחים דקה אחת. ואם הפסוקים קצרים יוכל לקרוא שבעה פסוקים בדקה. פעם הייתי קורא במהירות ב"טיסה" שבעה פסוקים בדקה אחת, ואח"כ אמרתי שזה לא טוב, ומספיק חמשה פסוקים בדקה. הפרשה הכי ארוכה זה "מטות ומסעי", עם מאתים וארבעים וארבעה פסוקים ביחד (מטות עם ק"ב ומסעי עם ק"ב), ואם תחלק אותם על חמש יוצא לך פחות מחמשים דקות וא"כ בחמשים דקות גמרת הכל. וכ"ש שאר הפרשיות²⁰. לכן כאשר אדם קורא את זה ביום ששי בבוקר לא יצטרך כלום, ובסה"כ הקריאה הכי ארוכה לוקחת פחות משעה. אתה קורא עיתונים פה ושם ומדבר שיחות בטלות, ובמקום זה תלמד את הפרשה, ותראה כמה דברים נפלאים²¹. תלמד תורה, ותדקדק ותתעניין בה.

אומר (ח"ג חידושי סימן כ"ז) כתוב "למורה"י שליט"א, ולך תנחם מי זה. חשבתי שזה רב שהשם שלו מתחיל בעי"ן והמשפחה מתחילה בז"ן, אבל זה ראשי תיבות "מורנו הרב רבי עזרא", ולא רצה שיידיעו מי זה. הוא כותב לו שבחים כאלה: "טוב עין הוא יבורך. מעין המתגבר כר' אלעזר בן ערך. מתינתא ושמענתא מצפרא כר' ובראשונים ואחרונים קשתו דרך. הגאון המפורסם מופת הדור והדרו קש"ת מהרע"ז". [וגם כתב לו במקום אחר: "לדזיו ליה כבר בתיה, יש לו זיו כמו משה רבנו. "בן עזאי בשוקי טבריה", הוא שקדן כמו בן עזאי בשוקי טבריה (עירובין כ"ט ע"ב)]. על מה התשובה הזאת? פעם הרב עובדיה היה יושב בשבעה על אמו, וכשבא הרב עזרא עטייה לנחם אותו, הרב עובדיה ראה אתו וקם מלפניו. הרב עזרא עטייה אמר לחבריו: תגידו לרבי עובדיה שלא קמים בשבעה, פן יאמרו לו שבו, ומשתמע שב באבלות (ע"י ש"ע י"ד סימן ע"ו ע"א). אמרו אז זה לרב עובדיה, והוא כתב תשובה שלימה על זה. רק לא כתב מי אמר לו את זה. ובמקומות אחרים הוא מתווכח איתו בהלכה, וזה דרך העולם.

19. כאשר ד"ר אלי יוסף שושהיים היה בא פעם בשנה לדבר על אגודת "אפרת" שלו, הרב היה אומר: אתם יודעים שאני נולדתי בשנת אפר"ת.
20. למשל אתמול פרשת וירא מאה וארבעים ושבעה פסוקים בלבד, וזה בגימטריא "מי לה' אלי", כי בשבת הזאת כל עם ישראל שרוצים לשמור שבת באו לטעום טעם השבת. אתם יודעים כמה נסים הקב"ה עושה לנו? אי אפשר להבין את זה. דבר ראשון, הגשם יורד ב"ה, וכתוב במשנה (תענית פ"א מ"ד) שאם הגיע י"ז בששון ולא ירדו גשמים היחידים מתחילים להתענות, והנה השנה בשבעה עשר בחשוון ירד גשם. דבר שני, הטילים ירדו ולא קרה כלום (רק נהרסו כמה בתים אחרים). היה אחד נוסע בנתיבות והטיל התפוצץ על יד האוטו שלו, והוא המשיך לנסוע ולא קרה לו כלום. הם שם משתגעים מזה, אבל שישתגעו כמה שירצו, אנחנו תופסים את הפושע הרוצח והמשונע שהרג הרבה אנשים והוא אחד כפרה על כולם... וחסילו אותו "חסיל ממוקד". ואילו הם שזורקים את הטילים שלהם זורקים לכל מקום, לבתי ספר וילדים גדולים וזקנים, "אכזרי המה ולא ירחמו" (ירמיה נ"ב). כתוב בפרשה שלנו: "וישב במדבר ויהי רובה קשת" (בראשית כ"א כ'), וכל הזמן רובה וקשת. אבל תפסיקו את הקשתות האלה, הרי מאז הפסוק "ויהי רובה קשת" עברו שלושת אלפים ושבע מאות שנה, והם ממשיכים עם הכל, "ויתבר אל העצים ואל האבנים". אבל ישראל אפילו אדם נוסף נמצא על יד הרוצח הזה, הם פוגעים רק באותו רוצח בדיוק. ועשו כמו שאמר אובאמה כאשר חיסל את בן-לאדן: "הצדק נעשה" (אפילו שלבו איתם).

21. הנה בפרשת השבוע כאשר המלאכים נכנסו ללוט, אמר להם: "סורו נא אל בית עבדכם ולינו ורוחנו וגליכם והשכמתם והלכתם לדרככם" (בראשית י"ט ב'), זה הכל?! והרי הם באו ממקום איהר אז תתן להם קצת אוכל, וכמו שאמר אברהם אבינו "ואקחה פת לחם" (שם י"ח ה'). אבל לוט היה מפתח מאנשי סודם, ואם יאמר שיתן להם אוכל הם יקרו אותו לגזרים. ובמיוחד לפי מה שאמרו רבותינו (זוהר בראשית דף ק"ו ע"ב ועיין פנהדרין ק"ט ע"ב) שבתו של לוט התביאה בשקט פרוסות לחם, וכמה פעמים נתנה אותם לעני אחד. אנשי המקום התפלאו: איך העני הזה חזי? הם שמו אורבים וגילו שהיא נותנת לו אוכל. מרחו אותה בדבש ותלו אותה במרכז העיר, וכל הדבורים באו והרגו אותה. אנשים נוראים ואיומים כאלה. לכן לוט פחד להגיד להם על אוכל, רק אמר שיבואו ללון בלבד. ואפילו מה שאמר "סורו נא", רש"י מפרש שתעשו "כביש עוקף" שתתובבו ולא תיכנסו מיד. אבל גם על לינה בלבד, באו הרשעים הארורים ואמרו לו: "הוציאים אלינו ונדעה אותם" (שם י"ט ה'). אבל כאשר הכניס אותם לבית, כתוב "ויעש להם מנתה ומצות אפה ויאכלו" (שם פסוק ב'). רק אשתו לא הסכימה להביא מלח, ואמרה לו: גם את המנתה הרע הזו הבאת מאברהם?!... לכן נענשה "ותהי נציב מלח" (שם פסוק כ"ו וברש"י שם). אבל אף פעם לא שמתי לב שלוט לא מזכיר במלה את האוכל, כי הוא היה מפתח מאנשי המקום שם.

סדר הקריאה

ז. הרב בהליכות עולם על הבן איש חי (ח"ג עמ' ב"ג) כתב בהלכות האלה, ויש לי כמה הערות קטנות שם. אגיד לכם מה הוא כתב בזה. הוא מביא בשם ערוך השלחן (סימן רפ"ה סק"ז) שכתוב: יש קוראים כל הפרשה פעם אחת ופעם שניה ואח"כ התרגום, וכן משמע קצת בגמרא ברכות (ח"ע ב') "רב ביבי²² בר אבבי סבר לאשלומיניהו לפרשייתא דכולא שתא". כלומר רב ביבי חשב להשלים את כל הפרשיות של השנה ביום אחד. עד כאן. ערוך השלחן מבין "פרשה" כמו פרשת לך-לך וירא וכדו', וא"כ אפשר לקרוא כל הפרשה. ונראה שגם הרב מבין ככה. לכן הוא בעצמו היה נוהג בזה²³. אבל מחילה מכבודו, לא מוכרח שהמלה "פרשייתא" זה כמו שאנחנו מבינים היום, כי זה נקרא יותר "סדרא", וכמו שכתוב "עד סוף הסדרא", ואילו "פרשה" פירושה פרשה פתוחה וסתומה. אבל יש ראה למנהג הספרדים ע"פ האר", שקוראים פסוק פסוק הוא ותרגומו. מה הראיה? הגמרא (ברכות שם) אומרת: לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור, ואפילו "עטרות ודיבון". גם הפסוק הזה "עטרות ודיבון" (במדבר ל"ב ג'). שאין בו תרגום, צריך לקרוא אותו²⁴. בשלמא אם נאמר שקוראים כל פסוק בנפרד, חידוש מובן, שאפילו שכבר אמרת פעמיים מקרא "עטרות ודיבון" תחזור פעם שלישית בשביל התרגום, למרות שכבר שמענו אותך אומר "עטרות ודיבון"... אבל אם נאמר שאדם קורא קטע שלם ומתרגם אותו, איך יעלה על הדעת לדלג פסוק בתורה?! ולפי זה יכול לקרוא ככה: "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", ובמקום לתרגם "ואלין שמהת בני ישראל דאתו למצרים" יאמר: "ואלין שמהת דאתו", כי המלים "בני ישראל" כולם יודעים ואפשר לדלג אותם. ובהמשך הפסוק יכול לדלג גם תיבת "יעקב". ולא יתכן כדבר הזה, כי אתה קורא פסוק וצריך לקרוא אותו שלם. לכן אם אתה קורא קטע שלם אי אפשר לדלג כלום, אבל אם אתה קורא תרגום של כל פסוק בנפרד, היינו חושבים שלא צריך תרגום לפסוק הזה, וזה החידוש של הגמרא. ומזה משמע שקוראים כל פסוק בפני עצמו, וכך המנהג.

"מאריכין לו ימיו ושנותיו"

ח. אמנם אדם שאין לו זמן זה משהו אחר, ואפשר לסמוך על קריאת השליח ציבור, שיקרא איתו בלחש פעם אחת, ואח"כ יקרא עוד פעם אחת ואת התרגום. אבל אני אגיד לכם, אפשר לקרוא כמו שאנחנו קוראים וזה לא יקח הרבה זמן, בערך 45 דקות כמו שאמרנו (כי פסוקי ויסעו ויחנו בפרשת מסעי קצרים מאד). "דעת חסרת מה קניית" (קהלת רבה פרשה ז' פיסקא מ"א, נדרים דף מ"א ע"א), אם חסרת דעת שלא למדת באותו הזמן, אבל "מה" ארבעים וחמש דקות - קניית. קניית מצוה

22. אנחנו אומרים רב יביגי ויש אומרים רבי יביגי, אבל לא נראה, כי אם ככה צריך להיות עם אל"ף, כמו שמאי זכאי וכדו', ואף פעם לא נמצא בגמרא "ביבאי". אמנם יש במקרא "בְיָי" (עזרא ב' י"א). נחמיה ז' ט"ז), אבל בלשון הגמרא בשמות הדומים תמיד זה עם אל"ף. (עיין בשר"ת מקור נאמן ח"א סימן תתע"ח, ובחברת אור תורה אב תשס"ט סימן קכ"ו, וטבת תש"ע סימן מ"ט).

23. הרב לא היה לו זמן בכלל, בגלל שבאים אליו עם כל מיני בעיות ושאלות מסובכות עד מאד, ובכל העולם כולו יודעים שאם יש שאלה קשה בממזרות - הרב עובדיה הוא הכותבת לזה. והוא לוקח על שכמו כל הבעיות המסובכות האלה. לפעמים קשה מאד למצוא היתר, והוא מחפש מתחת לאדמה. אבן עזרא (גשרי כוכב דרך מצרפתה) כתב על רש"י: "קיר פותר, בקיר חותר, עינו סתר, יה ראתה". מה הכוונה? יקיר פותר חלומות, ובקיר חותר ומחפש להבין דברים, ועינו ראתה סתר יה. הרב עובדיה ע"ה היה בדיוק ככה, שחותר בקיר למצוא דרך. פעם הרב סיפר שהיתה שאלה מסובכת של ממזרות, וישבו הוא והרב זולטי ועוד חכם להתיר את זה, והרב אמר: הם לא מצאו דרך להתיר, ואני עיינתי הרבה עד שמצאתי דרך לזה, וכששמעו את הדרך שלי, זלגו עיניהם דמעות, וכי אתם חושבים שהרבנים רוצים להחמיר?! הם השתדלו ולא מצאו דרך להתיר את זה. התשובה כתובה בשר"ת יביע אומר ח"ה (אה"ע סי' ב' ד'), שלושה סימנים על נושא אחד.

24. התוספות שם (בד"ה אפילו) שואלים: למה הגמרא לא אמרה אפילו "ראובן ושמעון"? (ע"ש מה שיישבו). ואפשר לרפרע שבעטרות ודיבון יש תרגום ירושלמי "מכללתא ומלכשתא" וכו', והגמרא "מילתא אגב אורחא קמשמע לך", ובאה ללמד אותנו שזה לא התרגום העיקרי, אלא שחוזרים על אותם המלים "עטרות ודיבון" כלשון הפסוק ממש. וכן בנוסח תימן התרגום אותם מלים בדיוק.

***6594**
משיבים אגבה לניזרה למוכא'
מיסוד ובראשותו של הרב פינך

בית ההוראה כסא רחמים
בנשיאות מרן הגרי רבנו מאיר מאזיה שליט"א
אגודת ישראל ירושלים
02-5353-383
בית ההוראה
www.ythor.org.il

פנים מאירות²⁵ (ח"א סימן קנ"ב) שכתב: המקובלים שהקפידו על מלבושים לבנים בשבת, לא דיברו אלא רק ע"פ המנהג שבימיהם שלא היו לובשים שחורים, אבל בזמננו שכל העולם נהגו ללבוש מלבושים שחורים, ויבוא אחד לשנות ללבוש בגדים לבנים, הוי יוהרא, דהוי כחתן בין אבלים. והביא מקורות לזה. ומסיים: ומי שבא לומר אני מקיים דברי המקובלים, וברצונו ללבוש מלבושים לבנים בשבת, אין לך יוהרא גדולה מזו, וראוי לנדונו. עד כאן. ובמח"כ הגזים בזה, וכי ראוי לנדונו בגלל ש**לובש לבנים!**? אל תתייחס לאחד כזה. אם הוא לובש לבנים כי חושב שהוא מקובל, תגיד לו: אתה מבולבל ולא מקובל. ואפשר לבחון אותו אם הוא יודע ללמוד או לא. אבל אם בכ"ז הוא רוצה, שילבש לבן. ואני מצאתי בפירושו לחם דמעה²⁶ (פ"א סוף פסוק ז) שכתוב: **בפורטוגל היו עושים**

עד סוף היום. פעם הזמנו אותו לתת שיחה מוסרית בישיבה, ואמר: אני מתייבש כי אני לבוש לבן. מה יש לך להתבייש בזה?!

28. הוא היה נכד אחותו של שפתי כהן. ובזמנו התחילו המחלוקות בין החסידים למתנגדים שהעלו אבק עד כסא הכבוד. (ועיין בחוברת אור תורה כסלו תשס"ח סימן ל"ו עמ' רכ"ח).

29. זה פירושו של מגילת איכה שכתב רבי שמואל אוזידה (מופיע במקראות גדולות). הוא היה בן דורו של רבי חיים ויטאל והאר"י. ופעם אחת בא לפני האר"י בבגדים של שבת, והאר"י קם מלפניו.

גדולה מאד שמאריכה ימים, וכמו שהגמרא (ברכות שם) אומרת שמאריכים לו ימיו ושנותיו²⁵. לכן אדם לא יאמר: "אוי חבל על הזמן שלי", כי אח"כ אתה מקבל עשרות שנים שתחיה בהם באושר ובשמחה, עם הילדים והנכדים שלך. הרעיון הזה נמצא בגמרא (ראש השנה י"ח ע"א, ויבמות ק"ה ע"א) שרבה ואביי "מזרע עלי קאתו", שניהם היו מזרע עלי, והיתה לו קללה ב"מ": "וכל מרבית ביתך ימותו אנשים" (שמואל א', ב' ל"ג), שימותו בצעירותם. רבה אמר: מה אני אבזבז זמן?! לכן עסק רק בתורה בלי גמילות חסדים, וחי ארבעים שנה. כל מי שאומר לו: תעזור לי, תכתוב לי המלצה וכדו', הוא אומר לו: תעזוב אותי, אני מבני עלי, לך מכאן. אבל אביי אמר: אני עוסק גם בתורה וגם בגמילות חסדים. וחי עשרים שנים נוספות. וכי השקיע בגמילות חסדים עשרים שנה?! אולי כל השעות שהשקיע ביחד בגמ"ח מגיעות לשנתיים, אבל קיבל עשרים שנות חיים בגלל שעסק בתורה וגמילות חסדים. מה אתה לומד מכאן? **כאשר אדם אומר: אני מפסיד את הזמן שלי בגלל קריאת הפרשה, שיידע שהזמן שלך לא מתבזבז כי תקבל כפלי כפליים בזמן. לכן אדם יתרגל לקרוא ולא יפסיד את זה. ולא שיהיה עליו מעמסה שקורא "שנים מקרא ואחד תרגום", כי אתה קורא ומתבונן בפסוקים וטועם את היופי שלהם, וזה נפלא מאד²⁶.**

בגדי לבן בשבת

ט. הרב בהליכות עולם שם (עמ' ס"א), כותב: **אע"פ שדעת המקובלים שיש ללבוש בשבת בגדים לבנים, בזמננו שכל גדולי ישראל לובשים חליפות שחורות, אין לשנות המנהג. ויחיד המשנה ולובש בגדים לבנים לא עושה יפה, דהוי כחתן בין אבלים.** הרב מכיר את כל חכמי האשכנזים וגם חכמי הספרדים, אבל הרבה מהספרדים לובשים לבנים²⁷. והרב מביא תשובה נוראה של

25. היה לנו חכם אחד בג'רא רבי מרדכי אמייס הכהן ע"ה (שהיה רב ראשי בג'רא, ואח"כ עזב את זה והיה סוחר, ואח"כ הלך לתנעם והיה הרב הראשי לתוניסיה), שהיה גם סוחר וגם למדן גדול וחיבר הרבה ספרים, והדפיסו מכתביו כמה ספרים ומהם שו"ת גדולת מרדכי. ומסופר עליו ששנה אחת לא הספיק לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום, ויומיים-שלושה לפני כיפור הסתגר בחדר, וקרא את כל הפרשיות בתורה מתחילה ועד סוף, כל פרשה פסוק פסוק ותרגום. הוא האריך ימים ושנים ונפטר בן שמונים ושמנה (כח. השבועות בשבת תשל"ד), וכמו שהגמרא הבטיחה על זה.

26. הנה בפרשה בפסוק: **"אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר, האף תספה ולא תשא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה"** (בראשית י"ח כ"ד). בהתחלה אמר **"בתוך העיר, ואח"כ אומר "ולא תשא למקום, ואח"כ אשר בקרבה"**. אם אמרת מקום שזה לשון זכר, למה חזרת ואמרת **"בקרבה"**? והרי צריך לומר בקרבו. אלא הפירוש ככה: אברהם אבינו היה צדיק וחסידי, והיה בטוח שלוט לא הלך סתם לסדום אלא בשביל לעשות נפשות לתורה, כי בוודאי למד מאברהם שמדבר בכל מקום דברי אמונה וחיון, והלך לסדום לומר להם מה ששמע ממנו והחזיר אותם בתשובה. לכן חשב מסתמא בחוג שלו בסדום עשה חמשים צדיקים. הקב"ה אמר לו: אם כדברך אני מוחל לסדום. אבל מה עם עמורה אדמה וצבויים? לכן אמר אברהם: **"אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר"** - בסדום, **"האף תספה ולא תשא למקום"** - לכל האזור, **"למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה"** - בקרב העיר סדום. וההמשך: **"וראמה ה' אם אמצא בסדום חמשים צדיקים בתוך העיר, ונשאתי לכל המקום בעבורם"** (שם פסוק כ"ו). מה זה לכל המקום? צריך לומר **"ונשאתי אליה בעבורם"**. אלא לכל המקום כולל כל שאר הערים שם. אבל לוט לא החזיר בתשובה ולא עשה שם כלום, כי הוא היה בטלן במחילת כבודו ונתן עיניו ביו ובשיכר, רק נשאר מכניס אורחים בלבד. (פעם מישהו אמר שאברהם תיקן תפלת שחרית והאות השניה שלו ב"ת בוקר, יצחק תיקן תפלת מנחה והאות השניה שלו זה צד"י צהרים, ויעקב תיקן תפלת ערבית והאות השניה שלו זה עי"ן ערב. מי תיקן תפלת ותיקן? לוט, כי האות השניה שלו ואלו ותיקן. למה תיקן את זה? כדי שמדי אח"כ יוכל ללכת לשנות יין, כי הוא אוהב כל הזמן יין...).

27. אני לא זכיתי. אבל רבי שמעון חירארי ע"ה היה לובש לבן בשבת, וביום שהיה סנדק נשאר בבגדי לבן

הזדמנות
היסטורית!

גורארים
את הבית הבא בחברון

**הפעם גם אתם יכולים להיות שותפים
אברהם אבינו התחיל. עכשיו תורנו.**

// שבת חיי שרה תש"פ

חפשו ברשת ג'ואלים את חברון

*6740
harchivi.co.il

הרחיבי טקום אקדמי
אגודת חובבי תורה

חורמים לנאות חברון
400
שוקל כסף

צריך לעשות ביזטר). ואמר ד'ר ז'ק רובינשטיין (הוא יהודי) כי עטיפה הדוקה של הזרוע ברצועת עור במשך שלושים דקות מדי בוקר, מהווה מדה נכרת של הגנה מפני מחלת לב "איסכמית", שהיא גורם המות מספר 2 בעולם המערבי (אולי מספר 1 זה התקף לב או המחלה הידועה). הוא אומר שאדם המהדק את הרצועות על היד, זה נותן קצת גירוי ללב, והוא מחוסן בפני הגירוי הגדול יותר. זה ממצות תפלין. אתה עושה מצוה לשם שמים ומקבל בריאות וחיים. מסכנים אלה שלא יודעים מה זה שבת ומה זה תפלין ומה זה דגים טהורים, ולא יודעים כלום. הם מתפללים עם הקב"ה. מה אתם מתפללים? שוטים שבעולם. אנשים מסכנים שאינם יודעים מה התורה עושה לאדם, ואינם יודעים כמה המצוות של התורה מחיות את האדם.³² שב"ת ראשי תיבות שלוה בריאות ברכה תורה, כי לבני אדם יש שלוה בשבת.

מברכים בהדלקת החנוכה בבית הכנסת

יא. היום יש תלמידי חכמים בימינו, שרוצים לחלוק על מנהגים שנקבעו באומה מאות שנים, ולא עושים ככה. אחד אומר לא לברך על החנוכה בבית הכנסת, בגלל הקושיא של החכם צבי (בשו"ת שלו סימן פ"ח). וכל התירוצים שאמרו בזה הרב עובדיה ע"ה (שו"ת יביע אומר ח"ז חאו"ח סימן נ"ז) ואחרים, לא טובים בעיניו. אדוני, אם התירוצים טובים או לא, אנחנו לא מחכים לך שתגיד לנו מה לעשות. המנהג הזה נהוג מאות שנים מימי הריב"ש (שו"ת הריב"ש סימן ק"א) ועד היום. למה נהגו בזה? כי לפני כן היו מדליקים נרות חנוכה בחוץ והיה פרסומי ניסא, אבל אח"כ שהיו גזירות והדליקו בפנים (עי' שבת כ"א ע"ב)³³, החכמים שבימי הריב"ש או לפניו תיקנו להדליק בברכה בבית הכנסת שיש פרסומי ניסא, ואח"כ שיבוא הביתה ידליק עוד הפעם ובברכה בשביל האשה והילדים. אם אדם נמצא לבד בודד אין הכי נמי, ואם בירך בבית הכנסת לא יברך שוב כשידליק בביתו (עיין בהערות איש מצליח על המ"ב סי' תער"ב ס"ק י"א), אלא אם כן יביא שכן שיעמוד על ידו, וכן אם מדליק במרפסת אז יברך כל הברכות בלי שהחינו א"ה. ועי' חזו"ע (עמ' נ"ד) שלדעתו גם לא יברך "שעשה נסים". העורך. אבל לא להמציא דברים בטלים, ולומר שזה היה בזמנם שהיו אורחים בבית הכנסת, ואילו היום כבר מזמן אין לנו אורחים בבית הכנסת. הנה הריב"ש ומרן כתבו את זה, וכי היו אורחים בבית הכנסת!! וגם אם היו אורחים הרי צריכים להדליק בחדר שלנים בו ולא בבית הכנסת. (א"ה בבי" סוף סי' תרע"א) כתב נראה שתיקנו כן מפני האורחים שאין להם בית להדליק בו וכמו שתקנו קידוש וכו', וכ"כ הכל בו. אלא שהביא עוד טעם מהכל בו, כדי לפרסם הנס בפני כל העם ולסדר הברכות לפניהם שיש בזה פרסום גדול להש"י וקידוש שמו כשמברכין אותו במקלות. ע"כ. ובאמת רק הטעם השני נזכר בשלחן ערוך. (ובב"י אח"כ הביא דברי הריב"ש). העורך. ומה כל הקושיא של החכם צבי והאחרונים? שהרי הרמב"ם סובר שלא מברכים על דבר שהוא מנהג, וכמו שכתב לגבי ראש חודש שלא מברכים לקרוא את ההלל (פ"א מהלכות ברכות ה"ז)³⁴. וא"כ איך מרן (בסימן תכ"ב ס"ב) פסק בהלל כמו הרמב"ם, ומאידך פסק לברך על חנוכה בבית הכנסת (סימן תרע"א ס"ז)? אבל באמת אין זו קושיא בכלל, כי גם בהלל הרבה מאד פוסקים אומרים לברך. ופעם שאלו את מרן רבי כלפון ע"ה (שו"ת שואל ונשאל ח"ב חאו"ח סימן כ"ט): למה אתם בג'רא נהגים לברך על ההלל בראש חודש? הרי לדעתו כל דבר שפסק מרן לא עושים נגדו לא להקל ולא להחמיר. וענה להם: מרן לא אמר שלא לברך אלא שהמנהג בארץ ישראל כמו הרמב"ם, אבל מעיקר הדין יכולנו לפסוק כמו דעת הר"י (שבת דף י"א ע"ב מדפי הר"ף) והרא"ש (ברכות פ"ב סימן ה'), שהרי בדרך כלל מרן הולך אחרי דעת הרוב, וא"כ השליח ציבור יכול לברך על ההלל, וכולם יוצאים ידי חובה בזה. ולדעת הרמב"ם גם שליח ציבור לא יכול לברך. וא"כ די לנו שלא לברך על ההלל בא"י בגלל שמרן העיד על המנהג בזה, אבל לגבי חנוכה זה כבר משהו אחר. ויש חילוק ברור שכתב הרב יביע אומר (שם אות ד'), שבראש חודש לא היו אומרים הלל בכלל, כי כתוב במסכת סופרים (פ"כ ה"ט)

32. פעם אחת שמעתי שיר מהמטורפים האלה: "יום ראשון דכאון, יום שני עצבני, יום שלישי מצב רוח חופשי" (ואני לא זוכר את המשך). ככה הם שרים אחרי שבת. למה יום ראשון דכאון? כי בשבילם זה לא יום ראשון אלא יום שמיני ויום חמשה עשר, וכמה אלפי ימים הלכו לאיבוד. אבל אם היה לך שבת באמת אתה נח ונרגע, וביום ראשון יש לך חיים ושמחה, וביום שני יש לך קריאת התורה. מה זה "מצב רוח חופשי"? ראשי תיבות מרח, שימרחו אותו על הקיר...
33. ויש אומרים שבימינו חייבים להדליק בחוץ, אבל עולם כמנהגו נוהג ומדליקים בבית (עיין בעלון מס' 42 אות ט"ו). וגם הרב עובדיה ע"ה היה מדליק בבית. ויש כאלה שמדליקים במרפסת אבל לא כולם.
34. ולמד את זה מדין חבטה של ערבה, "חביט חבטי ולא בריך" (סוכה מ"ד ע"ב), כי זה מנהג נביאים ולא יסוד נביאים. בגמרא (שם ע"א) יש שתי דעות בזה, והלכה כמאן דאמר מנהג נביאים. וא"כ לא מברכים על מנהג.

ליהודים צרות צרורות³⁵, ותופסים אחד שמראה את עצמו כמו נוצרי, ואומרים לו: כיון שלבשת חלוק לבנה בשבת סימן שאתה שומר על יהדות. ומי שלבש לבן בשבת הוא אדם פשוט, ומשמע שפעם כל האנשים לבשו לבנים. לכן זה לא כ"כ גורא כדי לנדות אותו על זה. אם הוא עושה יהורא ואומר: "אני מקובל ורואה בשמים", באמת הוא לא רואה כלום, איך כתב הנודע ביהודה (שו"ת נודע ביהודה קמא י"ד סימן צ"ג)? "כל אחד אומר אנכי הרואה, ולי נפתחו שערי שמים", והוא לא יודע בין ימינו לשמאלו. זה ודאי לא בסדר. אבל אם הוא לובש לבן כי נהג ככה, אין בעיה בזה. אבא ע"ה היה לובש לבן, ולפעמים גלימא בצבע תכלת בהיר וכדו'. לכן מותר ללבוש בגדים לבנים. אבל לא צריך לעשות רעש מזה, ולא להתפעל ולהסתכל עליו באופן מיוחד כאילו הוא "באבא"³⁶. כי הוא אדם פשוט כמו כולם, ואם ירצה שיקח בגד עם כל הצבעים שבעולם, לבן כמו באבא ואדום כמו וכו' ושחור כמו וכו', ואין סוף לשטויות האלה.

"ושימתם את דברי אלה על לבבכם"

י. הבן איש חי בפרשה שלנו וירא (שנה ראשונה) כתב על הלכות תפלין. בעיתון "מרכז העניינים" לפני שנה (ששה בחשון) כתבו דבר יפה מאד, ואני שומר דברים כאלה: חוקרים אמריקאים טוענים כי הנחת תפלין מדי יום מגינה מפני מחלות התקפי לב, ומפחיתה את הסיכון ללקות בהם. ועשו נסיון בעשרות אנשים (ואולי

תלמידי רבי חיים ויטאל שאל אותו: למה קמת? זה אברך צעיר. אמר לו: ראיתי נשמת רבי פינחס בן יאיר שנכנסה איתו. התפלל: מה קרה רבי פינחס בן יאיר? אמר לו: לך תשאל אותו. הלך אליו ושאל אותו, אמר לו: היום הלכתי לבית הכנסת, ובדרך שמעתי משפחה עניה בוכה כי בא גנב וגזל להם הכל, ונתתי את המעיל שלי לבעל הבית, ולכן לבשתי היום חליפה של שבת. רבי חיים ויטאל הבין את זה, ואמר לו: רבי פינחס בן יאיר היה פודה שבויים (חולין ז' ע"א), ואתה עשית מעשה דומה לפדיון שבויים. רבי שמואל אחידה נפטר בשנת ש"ס בערך 30. בהתחלה רק בספרד היה גירוש ספרד ואילו בפורטוגל היו בסדר, אבל שש שנים אחרי גירוש ספרד גם פורטוגל עשתה צרות צרורות.
31. רבי מיכאל לסרי שליט"א אומר: היום אין לנו באבות, והבאבא האחרון זה בבא סאלי שנקרא "בבא בתרא". אמנם גם בנו רבי מאיר עשה הרבה פלאות, אבל הוא נפטר בחייו. ואחרי פטירתו של בבא סאלי אין לנו כמעט באבות, רק כל מיני דמיונות בלבד. אנשים אומרים לי: תגיד ברכה לאדם מסויים, ואני מגיד ולא קורה כלום. אמנם לפעמים קורה משהו מזה, וכי ויכחו מדבר אחד שאני "באבא"? אני לא באבא. מספיק עם הדברים האלה.

ברכתו של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מזוז שליט"א

חפשו ברשת 'גואלים את חברון' | פרטים: *6740 | harchivi.co.il

שהרב עובדיה (חזון עובדיה-חנוכה עמ' מ"ח בהערה) **כותב שיתור טוב להתפלל גם ערבית שם**. ולא העיקר להקשות על הרב ולפלפל בזה. והרי זה מנהג קבוע בישראל, ומה השגעונות האלה!?!³⁷ היום אין לבני אדם מה לעשות, והרי יש הרבה מה ללמוד ולעיין, ולהרוס מנהגי קדמונים זה שגעון³⁸. אם אדם יבוא לעקור מנהגים, בסוף ימשיך הלאה לעקור עד שיהיה כמו הרפורמים ב"מ לא עושים ככה. **לכן מברכים על החנוכה בבית הכנסת**. ואח"כ יחזור ויברך בבית. (כלי שהחינו. רק אם רוצה להוציא את בני הבית). לא לעשות חידושים כאלה, "עושה חדשות - בעל מלחמות". ויש עוד כמה דברים בזה, ונדבר עליהם בשבוע הבא בעז"ה.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים כאן, וכל השומעים בליון וברדיו, וכל הקוראים אח"כ ב"ית נאמן". כולם יבורכו מפי עליון, ויזכו לראות בבנין אפריון, בשוב ה' ציון, ונזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו, אמן ואמן.

בן שמונים שנה והוא בוכה, אמר: "שבעים שנה לא ראיתי חנוכה, ועכשיו אני רואה בפעם הראשונה". אתם יודעים איזו מצוה גדולה הם עושים בדבר הזה?!
 37. היום כל אחד מבלבל את המוח. אחד כותב שצריך לומר "שרף" בשי"ן שמאלית, אבל בכל הספרים הידועים שלנו כתוב "שרף" בשי"ן ימנית, ומצאו בספר "פתשגן" בשם רב האי גאון שכתוב במפורש: "אינו אלא שרף - בשיבולת", מה זה בשיבולת? בשי"ן ימנית. והוא שואל: מי אמר שהספר הזה בר סמכא? אבל זה ספר שחובר בשנת ר"א (לפני 570 שנה), למה אינו בר סמכא?! וכי היה זייפן?! והוא מתווכח הרבה.
 38. פעם הרב ז'ל"ל (ספר סופרים וספרים ח"ב עמ' 209) כתב שיש ספר שהתחיל לפלפל על הנחת תפלין בחול המועד, אבל חבל על הפלפולים שלו, כי בארץ ישראל כולם נמנו וגמרו גם האשכנזים החסידיים והליטאים, שלא להניח תפלין בחול המועד, וכל האריכות בזה אך למותר.

ששמונה עשר יום בשנה שגומרים את ההלל³⁵, ולא נזכר ראש חודש. ובימי רב בבבל נהגו לקרוא את ההלל (תענית כ"ח ע"ב), וכיון שזה רק מנהג בעלמא לכן לא מברכים על זה. לאפוקי הדלקת נר חנוכה בבית הכנסת, שמצות חנוכה דוקא בלילה הזה, ואי אפשר להדליק נר חנוכה בחודש אייר. ופעם שהדליקו בבית היו רואים את זה בחוץ, ואילו היום אין לנו מספיק פרסומי ניסא בחוץ. ואפילו אם תמצא לומר שהיום מדליקים במרפסת, הרי יש אנשים חילוניים שלא מדליקים או שלא יודעים איך להדליק, וכאשר מדליקים בבית הכנסת הם מתעניינים בזה ונעשה "פרסומי ניסא". **ויותר מזה, חסידי חב"ד שיהיו בריאים עושים הדלקות בכל העולם³⁶. והם יכולים לברך על זה. רק**

35. מה הם? יום ראשון של פסח, יום שבועות, שמונה ימים של סוכות, ושמונה ימים של חנוכה. והסימן: אה"ח. ובגולה: יומיים ראשונים של פסח, יומיים של שבועות, תשעה ימים של סוכות (כולל שמיני עצרת ושמחת תורה), ושמונה ימים של חנוכה. והסימן: בבט"ח.

36. באמריקה יש הפרדה בין דת למדינה, ואם תעשה דבר דתי צריך רשיון מראש העירייה. אבל הם מצאו הסבר לזה, ואמרו להם שבימי החורף הלילה ארוך ויש לאנשים "דכאון חורף" (כמו שאמרת לך יום ראשון דכאון...), לכן צריכים להאיר את החושך ולהדליק את החנוכה. הסכימו ואמרו להם: זה רעיון נפלא, תדליקו. והם מדליקים בכל המקומות בעולם. בפר"ז מדליקים ב"מגדל אייפל" בגובה שלוש מאות מטר, ואנשים שמחים מזה. פעם בא לשם יהודי אחד

בְּתִילָה תִּכְלַת, מצוות ציצית בשלמות!

הנאמן רבי חיים רבי שליט"א חשי הייבט נטיית המוסר הילול "דברים מגדולי ישראל כיום לובשים תכלת... ואני הקטן עשר ואפר למדתי מרם". נשיא המוסר, ענין טוב ליחסת בדי בראשית המעלה

הנאמן רבי שלמה מחסיד שליט"א אביר מר"ן היה רב "וראיתי כי כבוד מצאה ידן לברר את יזהיה התכלת שהיתה נחונה בימי רבותינו בימי קדם... הנני לברכו כי הפך ה' בידו יצלת, להחזיר עטרה ליושנה..." (ספר חסידים חלק א' חזית חזקת הירושל)

עוד אין לך תכלת? התקשר עוד היום לקו המגבל - אידל וישארים

0799-1000-65

זוכרתם

שבת עם מרן הראשון לציון זצוק"ל
 כל המעוניין לקבל את דרשות פרשת השבוע של מרן זצ"ל מידי שבוע במייל ללא תשלום
shabat@moreshet-maran.com
 יפנה ל-7 פונה ל-7 תועלת הקוראים שאינם מחזיקים במייל הכנסות את השיעורים גם לעמדות קול הלשון בברכה נמ"ח מעדני המלך - תורת מרן

ברכות לראש משביר

ברכותינו מקרב הלב אל מעלת הכהן הגדול, בנם של קדושים, הנשוא על ליבו הטהור את כל משא מוסדותינו המפוארים, מורנו הר"ג רבי חננאל הכהן שליט"א

ראש הישיבה הגדולה בעולם "בית נאמן" לדגל הופעת ספרו היקר והחשוב שו"ת "מגדל חננאל"

ה"ד שיוזכה להוציא את כל כתביו לאור עולם, וימשיך להגדיל תורה ולהאדירה, בארץ ובחו"ל, מתוך בריאות ונחת, אושר וכל טוב.

בברכת התורה ועמליה
 ראש הישיבה, ראש הכולל, רבני המוסדות, מנב"ל המוסדות והתלמידים מערכת בית נאמן

בשורה טובה לשוחרי התורה ספר "פרחי כהונה"

חלק ב' חידושי ש"ס למרן רבנו רחמים ד' חיותה הכהן זצוק"ל ראב"ד ברבא ואנפיה

הספר יצא לאור במהדורה חדשה ומתוקנת עם הוספות רבות מכתב יד רבנו, בשני כרכים גדולים באותיות מאירות עינים. הספר יצא לאור אי"ה לקראת ההילולא המסורתית ה' שבט התש"ף

זה הזמן להנציח את יקיריך לכבודו של מורנו הרב מחזיר שורה בספר לברכה או לעילוי נשמת 120 שח רבע עמוד 400 ש"ח חצי עמוד 800 ש"ח עמוד סלם 1500 ש"ח

כל התורמים יקבלו את הספר לביתם
 ניתן להירשם עד ר"ח טבת בלבד - כל הקודם זוכתו!

לפרטים והרשמה ניתן לפנות למזכירות
08-6727523 | 050-4174471

מי שרוצה לזכות בעלות הוצאת הדפוס רבע או חצי אי טרף אחד לרב ברכאל הכהן 08-6727523 שלוחה 6

תזכו למצוות זכות מורנו הרב זצוק"ל תנן בעדכם אלף המנן ישיבת חכמת רחמים - מסון "ארץ צדיקים", הועד למען הרב מושב ברכית

ההילולא המסודרתית "חכמת רחמים"

בית נאמן

הסבא קדישא מרן הגאון הגדול רבי רחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל

השתתפו
בהגרלה
הגדולה

הגרלות
ביניים

בסמן תר"ג מצוות
613 נח
עד 12 תשלומים
לכרטיס

קבלו
מתנה
ללא הגרלה

אות הוקרה על התמיכה במוסדות,
ממגוון המתנות לבחירה

זכו
בשותפות
אמת

במוסדות הקדושים "חכמת רחמים"
גנים, ישיבה, כוללים, מדרשות,
עלון בית נאמן ועוד.

בקניית
2 כרטיסים -
כרטיס בונוס
מתנה!

רכשו
כרטיסי
הגרלה

של מוסדותינו "חכמת רחמים"
ותזכו ב-4 זכיות בכרטיס אחד!

ההגרלה הגדולה תתקיים אי"ה ביום ההילולא
של מרן רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל
ביום שלישי ט' בשבט התש"ף 4.2.20

בבנין אוהל הרב מושב ברכיה בנוכחותם של מרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור שליט"א
סעודת מצוה כיד המלך / מקום מיוחד לנשים

רכב, שעונים ותכשיטים יוקרתיים, מכשירי חשמל ועוד פרסים רבים יקרי ערך

התמונות להמחשה בלבד ט.ל.ח.

08-6727523

או באתר: <https://yhr.vp4.me/613>

חייגו
עכשיו

או בתאונה?

ילדי גאלה
בית נאמן לילדים
סדנת שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לענין נאולה בת הרבנות אסתר מאזוז ע"ה

גיליון 141

הלכה נאמנה

בתנאים נוהגים שמי שעולה להפטר, לפני שהוא קורא את הפסוק האחרון, כלם קוראים אותו במקלה, ואחר כך הוא חוזר על זה (ואמרו לי שבמרוקו נוהגים ככה). למשל בהפטר של פרשת ויחי, כלם קוראים: "ישלמה ישוב על פסא דוד אביו ותכן מלכתו מאד" (מלכים א' פרק ב' פסוק י"ב), והוא חוזר על זה, למה נהגו ככה? לפני עשרים שנה (בחדש השני תשנ"ח) חכמי אגוד ממרוקו אמרו לי שפעם היו קוראים את ההפטרות מתוך ספר תנ"ך, (ולא כמו היום שיש ספר הפטרות לבד. היום מחזירים את המנהיג הזה לקרא מתוך תנ"ך, ויש ספר ענק של ההפטרות שבו הפטרה להפטר פתוב שאר הפת"ר באותיות קטנות מאד. ככה עדיף, ובש"ת יתה דעת (חלק ה סימן כ"ו) כתב על זה), אז הקורא מתחיל במקום מסוים ולא יודע איפה לסיים, והוא יכול לגנוב את ספר מלכים שלו... מה עושים לו? אז קוראים את הפסוק האחרון במקלה, כדי שידע שזה הפסוק האחרון. אבל מה המקור למנהג הזה? מצאתי ב"אבן דרהם" (סדר הפרשיות וההפטרות), שמביא שם כמה שמועות על ההפטרות, ומהם כמה מנהגים שנשתפכו במשך הדורות. והוא כותב שפאשר נפטר חכם גדול של הדור, אז היו קוראים בשמיאל הנביא: "גלה כבוד מיישראל אל הלךח ארון האלקים" (שמואל א' ד' כ"א). והביא מעוד ספר שפאשר נפטר **רב שריא גאון אביו של רב האי** (נפטר לפני אלף ושלש שנה, בשנת ארבעת אלפים תשע"ז), קרא פרשת פנחס "פקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר" (במדבר פרק כ"ז פסוק ט"ו), וקרא את ההפטרות האות "ויקרב ימי דוד למות", ונשגהו לפסוק האחרון קראו כל הקהל: "והא ישוב על פסא שריא אביו ותכן מלכתו מאד", במקום מה שכתוב בפסוק, מה הפרוש? וכי הם החליפו את הפסוק? אלא פאשר הצבור אמרו את הפסוק במקלה הם קראו על פי המאמר, "והא ישוב על פסא שריא אביו", ואחר כך פשטו הקורא על הפסוק הוא קרא את הפסוק כמו שצריך, "ישלמה ישוב על פסא דוד אביו". ומכאן ראה למנהג הזה. (גליון 95 אות ו' והערה 13).

למען תספור

"הוא שמע את זה ואמר: זה פלא פלאים, אני חוזר בתשובה!"
בשנת תשנ"א נסעתי לדרום אפריקה מפני מחלת אשתי נוחה ע"ן, שעברה נתיח לב פתוח, והטיסה היתה במשך תשע שעות! כשידתי מהמטוס הייתי כלי מסחר בסחרות. עמדתה להתפלל אבל הראש שלי מסחר, "אל תראני שאני מסחרות" (על פי שיר השירים פרק א' פסוק ו'), כי אחרי תשע שעות שאני עולה ויונד במטוס הכל מסחרות סביבי. אבל סגרת את העיניים והתפללתי. אחרי שגמרתי תפלת העמידה התחלתי לחשוב: הרי גם פדור הארץ מסתובב, באיזו מהירות? 1,700 קילומטר לשעה, ויצא לי שזו מהירות כפולה מהמהירות של המטוס, למה? כי המטוס הזה "בואינג" טס במהירות 875 קילומטר לשעה, ואם כן פדור הארץ מסתובב במהירות כפולה מזה, והרי כלנו נמצאים בפדור הארץ, וכי אנחנו מרגישים שהראש מסתחרר? לא מרגישים כלום, אבל המטוס הזה שעשו אותו בני אדם, שטס במהירות קטנה הרבה יותר והוא חצי מהמהירות הזאת, אתה מרגיש סחרחרת שצריך להרגע מפנה. אחר כך ישנתי והכל בסדר ברוך ה'. למחרת הלכתי להתפלל בבית הכנסת של הספרדים, והיה שם יהודי בן 29 שמו "גיל טבעון", שלמד אסטרונומיה, ועכשיו התחיל ללמד תורה. הוא אמר לי: "תגידי לנו איזה חדיש", אמרתי להם: "קראתי בנשמת כל חי 'ממנה עולמו בחסד ובריותיו ברחמים', ופתאום עלה בלבי רעיון כמו ברק, המלה 'חסד' זה בגימטריא שם המטוס "בואינג" (למה הוא חסד? כי יחסית למטוס אחר שנקרא 'אייביס', הוא יותר נוחלי כי יש בו מאות נוסעים אז הוא יותר רגוע ונעים), והמלה 'בחסד' פירושה ב' - חסד, כלומר הקדוש ברוך הוא מנהיג את העולם ומסובב את פדור הארץ במהירות כפולה מהמטוס בואינג, וזו הפנה ב' - חסד - כלומר ב"ת [שתיים - פעמים] בואינג, כפול מהמהירות של בואינג, ולמרות זאת 'ובריותיו ברחמים', הם רגועים ולא מרגישים כלום, כי הפנה כדור הארץ מסתובב ואנחנו יושבים כאן רגועים. זו הפנה נפלאה ונוראה". החדיש הזה כל כך יפה. אותו יהודי שמע את זה ואמר: זה פלא פלאים, אני חוזר בתשובה! צריך להרגיש את הנסים והנפלאות בחיים. (גליון 84 אות ו' והערה 21).

ידע תדע

א. פתוב בגמרא (עבודה זרה י"ד עמוד ב') **שהיה לאברהם אבינו ארבע מאות פראים במספת עבודה זרה שלו**. מה כתוב בהם? מישו אמר שכתב בהם חמרות וחמרי חמרות בהלכות האלה, אבל לא זה הפשט, אלא יש כל מיני עבודות זרות בעולם, אלה עובדים קוף, ואלה עובדים כלב שידע לנבא, ואלה עובדים תרנגול (כך כתוב במלכים ב' י"ז ל'). ואברהם היו לו תשובות על כל השטויות שבעולם, מי שעובד תרנגול תגיד לו כה וכה ומי שעובד לקוף תגיד לו כה וכה. ועל זה יש לו ארבע מאות פראים. אברהם אבינו ידע להוכיח ולהסביר את הדברים האלה. (גליון 100 הערה 31).

ב. השבוע היה יום האזכרה של הרב מרדכי שרעבי זצ"ל. כתבו עליו שמיגיל שמונה היה נותן שיעורים בתנ"ך לבחורים בגיל שמונה עשרה, והיה יודע גמרא והרמב"ם וטור והכל בעל פה. פעם שאלו את הרב שרעבי על תפלה ב"הנח החמה", מה עדיף לאחר או להקדים? ואמר שעדיף לאחר מאשר להקדים, כי כשאנחנו מקדים לפני הנח החמה התפלה קלה בדעבד (אלא אם כן לפועלים וכדומה), אבל כשאנחנו מאחר אמנם הפסדת מצוה מן המבחר [להתפלל בהנח], אבל זה לתפלה מאחר אמנם הפסדת 78. וזה סיע לדברי אבא זצ"ל (ש"ת איש מצליח חלק א' חלק א"ח סימן ט"ו הסעיף הרביעי) שאומר שעושים את הנח בסוף הנח, מה הפרוש? פאשר

השמש זורחת לוקח לה שתי דקות וארבעים שניות מתחלת הזריחה ועד סופה, שהרי מה הפרוש "הנח החמה"? פאשר מתחילה השמש לזרח ורואים ניצוצות עד שיצא כל הפדור של השמש, אמנם יש כמה דעות בזה, אבל אבא אסף את הדעות מהראשונים והאחרונים, וראה שבראשונים המחלקת שקולה ששה לזאן וששה לזאן, ובאחרונים רבם ככלם סוכרים שהולכים אחרי תחלת הנח, וככה יוצא גם מהגר"א. אבל בכל זאת הוא כתב שיש להיות שהאחרונים לא ראו את הראשונים, ומצא בספר יריעות האהל של רבי שמ"ח גאגין - רבי שלום משה חי גאגין, שמנהג החסידים בבית אל לעשות את תפלת הנח בסוף הנח, וככה אבא פסק שעדיף לאחר את הנח, וכתב שבעה טעמים על זה. והנה הרב מרדכי שרעבי מסיע לו בזה. (גליון 88 אותיות ט"ו וי"ז).

ג. האדמו"ר מסאטמר זצ"ל בא כמה פעמים לארץ ישראל, ובאחת הפעמים שהיה בנסיעה באניה, הוא היה עיף, ובא מישו ושאל אותו: האר"י נחשב נביא? האדמו"ר היה מנמנם וענה לו: **כן, רבי עקיבא איגר כתב את זה**. מה הפנה שלו? רבי עקיבא איגר בהגותו לשלחן ערוך לפני הלכות נשיאות פנים (ס' קכ"ה) מביא קטע מספר "נו"ש", מה זה? נזירות שמשון, ושם הוא אומר שהאר"י כתב כך וכה, והוסיף אחר כך: "ואליו תשמעו", והרי זה בטוי שאומר על נביא "נביא מקרבך מאחרי פמני קמים לה" אלקיך אליו תשמעו" (דברים י"ח ט"ו). (גליון 99 הערה 16, וגליון 79 הערה 10).

חיזה

כמה זמן מלך המלך שאול?

תשובה לחידה
נמצאת בעלון הנוכחי
תשובות ניתן לענות בנק בית נאמן
079-9270505 שלוחה 21
(חובה לציין שם וכתובת)
נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

פתיחות מאילן קודם:

פתרון החידה:
קל, הוא קשה או קל?
וק"ל פירושו "וקל להבין"
(ולא כהאומרם שהפירוש "וקשה להבין").
הזוכה: חיים ולך - בני ברק

פתרון בתמונה:
כבוד קדושת אדמו"ר
מנדבורנה חדרה זצ"ל.
הזוכה: חזקי ברמן - בני ברק